

Hyrynsalmi 2016

Myllyniemen ranta-asemakaavan kumoaminen
- arkeologinen lisäselvitys

Hans-Peter Schulz ja Jaana Itäpalo 7.8.2016

Kansikuva: Rantavyöhyke kaava-alueen pohjoisosassa

KESKI-POHJANMAAN ARKEOLOGIAPALVELU

Perustiedot

Inventointialue: Myllyniemen ranta-asemakaava Siikalahden lounaispuolella Hyrynsalmen keskustasta 6,9 km koilliseen

Tilaaja: KimmoKaava T:mi

Inventoinnin laji: osainventointi

Kenttätöaika: 22.6.2016, yhteensä 0,5 kenttätöpäivää

Karttanumerot: TM35-lehtijako, R5143L
vanha yleislehtijako, 4221 05 , 06

Korkeus: n. 156 – 167 m mpy

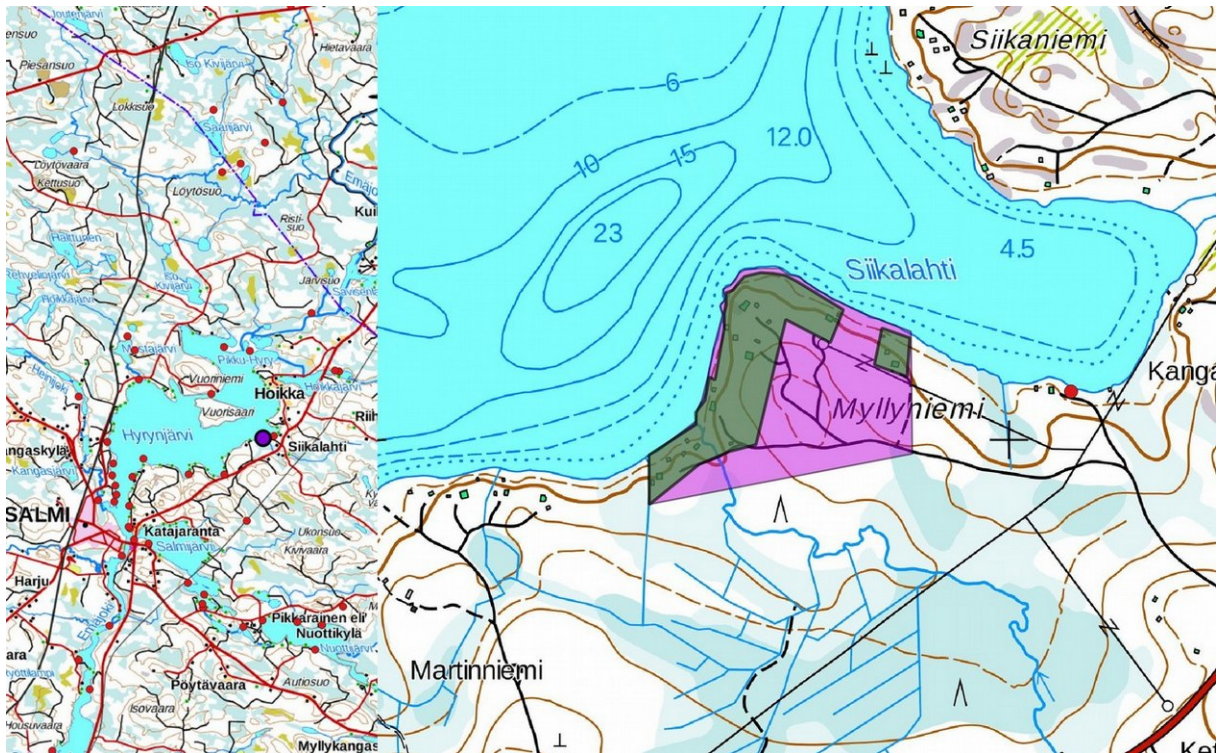
Koordinaattijärjestelmä: ETRS-TM35 FIN -tasokoordinaatisto

Kopio raportista: Museoviraston arkisto (digitaalinen ja paperikopio), Kainuun museo (digitaalinen kopio)

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: -

Aiemmat tutkimukset: - (Siikalahden asuinpaikan (?), tunnus 105010012 löytöjen diar.pvm 14.11.1960)

Kartta 1. Kohdealueen sijainti. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasterit 1:20 000, kaava-alue punaisena ja korttelit vihreänä, ja 1: 250 000, kohdealue violetina pisteinä, tunnetut muinaisjäännekohteet punaisena pisteinä, 8/2016.

Inventoinnin lähtökohdat ja menetelmät

Ranta-asemakaavan alue sijaitsee Siikalahden lounaispuolella Hyrynsalmen keskustasta 6,9 km koilliseen. Kaava-alueen itäraja 250 m itään sijaitsee Siikalahden kivikautinen asuinpaikka (tunnus 105010012; ei raporttia, löytäjän tietoja tai tarkempia löytötietoja).

Kainuun Museon lausunto 6.5.2016: (ote) ”Kaava-alueelta ei tunneta muinaisjäännekohteita. Kaavaselvityksen kuvassa 7 on esitetty ympäristössä havaitut muinaisjäännekohteet. Ne sijaitsevat huomattavan etäisyyden päässä kaava-alueesta. Pitää kuitenkin ottaa huomioon, että myös kaava-alueen läheltä on havaittu merkkejä kivikautisesta asutuksesta. Noin 0,2 kilometrin päässä kaava-alueesta, niemen pohjoisrannassa on sijainnut kivikautinen asuinpaikka nimeltä Siikalampi, muinaisjäännekohteiden tunnus 105010012. Vuonna 2014 tehdyn tarkastuksen perusteella sen tulkitaan tuhoutuneen ja se on siksi poistettu suojelukohteiden luettelosta.

Kaavaselvityksen mukaan alueella tehdään muinaismuistojen osalta tarkempi tutkimus kesällä 2016. Kainuun Museo voi ottaa kantaa kaavan vaikutuksista arkeologiseen kulttuuriperintöön vasta tämän tutkimuksen tulosten selvittyä”.

Esiselvityksessä arvioitiin lähiseudulla aikaisemmin tehtyjen arkeologisten selvitysten tulokset. Lisäksi käytettiin GTK:n kallio- ja maaperäkartoja, Maanmittauslaitoksen ortoilmakuvia ja korkeusmallia. Maastoinventointi perustui pääosin pintahavainnointiin, koekuoppia tehtiin muutama alueen keskiosasta löytyneen tervahaudan kohdalla. Alue on pääosin tasaista hyvin kivistä hietamoreenia, rantavyöhyke on huuhtoutunutta kivikkoa, joka on paikoitellen soistunut.

Kuva 1. Itäinen rantavyöhyke kuvattu kaava-alueelta Siikalahden asuinpaikan suuntaan (pieni hiekka-alue taustalla). Huuhtoutunutta kivikkoa, alue rantatörmän yläpuolella on soistunutta hietamoreenia.

Kuva 2. Rakentamaton alue Myllyniemen pohjoisosassa. Kivinen loiva rinne, hietamoreenia, ranta soistunut.

Kuva 3. Kaava-alueen länsiosa kuvattu korkeimmalta kohdalta. Kivistä hietamoreenia, harvennettua nuorta kasvatusmetsikköä.

Tulokset

Siikalahden mahdollinen kivikautinen asuinpaikka sijaitsee pienialaisella hiekka-alueella lahden pohjukassa. Sen länsipuolella, käsittäen myös koko kaava-alueen, on hyvin kivistä hietamoreenia ja rantavyöhykkeellä huuhtoutunutta kivikkoa. Maaperän, topografian sekä pintahavaintojen perusteella asuinpaikka ei ulotu kaava-alueelle.

Alueen korkeimmalta kohdalta löytyi yksi muinaisjäännöskohde, tervahauta. Kaavalla ei ole vaikutusta kohteeseen, uudet tiet kortteille on jo tehty.

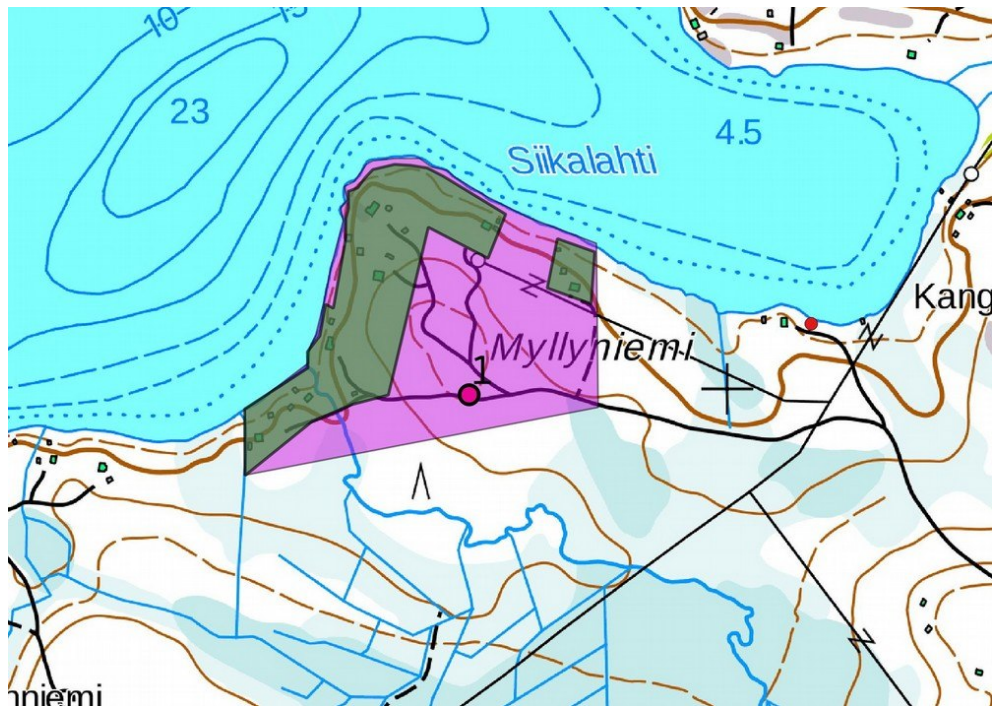
Lestijärvellä, 7.8.2016

Hans-Peter Schulz

Hans-Peter Schulz

Jaana Itäpalo

Jaana Itäpalo

Kartta 2 Yleiskartta; kohde 1 (punainen piste), kaava-alue punaisena. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 6/2016; mk 1:5 000.

Kohdetiedot

1. Myllyniemi

<i>Mj-rekisteri:</i>	-
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Tyyppi:</i>	työ- ja valmistuspaikat
<i>Tyyppin tarkenne:</i>	tervahaudat
<i>Ajoitus yleinen:</i>	uusi aika
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Rauhoitusluokkaehdotus:</i>	2
<i>Paikkatiedot:</i>	
<i>Karttanumerot:</i>	
TM35-lehtijako	R5143L
vanha yleislehtijako	4421 05
<i>Koordinaatit:</i>	P: 7176993 I: 576700
<i>koord.selite:</i>	z 167 m mpy
<i>Inventointimenetelmät:</i>	gps-mittaus pintahavainnointi, koepisto

Maastotiedot: Moreeniharjanteen lakialue, harvennettua varttunutta kasvatusmetsää.

Kuvaus: Harjanteen korkeimmalla kohdalla uusien mökkiteiden risteysalueella (ei vielä näy kartalla) on tervahauta, jonka etelä- ja länsireuna on teiden rakentamisen yhteydessä hieman vaurioitunut. Halkaisija on noin 11 m, kuopan halkaisija 7 m ja syvyys noin 0,6 m. Halssi on tuhoutunut. Tervahaudan kuopassa on puujätettä.

Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta, uudet tiet on jo rakennettu.

Tervahauta kuvattu itään.

Aineistoluettelo

Digitaalinen aineisto:

Geologian tutkimuskeskus,
<http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>

Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto, <http://www.vanhakartta.fi/>

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu,
<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>

Maanmittauslaitos,
<http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Museovirasto: Kulttuuriympäristön rekisteriportaali, muinaisjäännösrekisteri ja Kulttuuriympäristön tutkimusraportit arkeologia, Hyrynsalmi:
<http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx>